

"Ubudiyet-i fikriye" , "ubudiyet-i fitriye" , "ubudiyet-i fiiliye" , "ubudiyet-i hassa" ve "ubudiyet-i külliye" kavramlarını açar mısınız?

Ubudiyet-i fikriye: *Kulluk bilinci ve kulluk düşüncesi* anlamına geliyor. Kainatı ve içindeki İlahi sanatları **mana-yı harfi**, yani Allah adına ve Allah hesabına okumayabilme bilinci veya tefekkür etme şuuru demektir.

Ubudiyet-i fitriye: Allah kainattaki her şeyi ibadet etme programı ile yaratmıştır. Yani ibadet fitri bir gereksinimdir. Bu yüzden insanlık bu fitri gereksinimi farklı yollarla tatmin etmeye çalışmış ve çalışıyor. Öyle ki *-amma hak amma batıl-* insanlar arasında inanma ve ibadet etme oranı yüzde doksan sekizlerdedir.

Ubudiyet-i fiiliye: *Mahlukatın eylem ve davranışları ile ibadet etmesi* anlamına gelir. Ağacın meyve vermesi, tavuğun yumurta vermesi, ineğin süt vermesi, insanın namaz kılması hep birer fiili ibadet niteliğindedir.

Ubudiyet-i hassa: *İnsanın kendi özel alemindeki kulluk bilincidir.* Bu sebeple her bir insan ayrı özel bir alem gibidir. Ve bu alemde kendine özgü bir ibadet seviyesi ve şuuru bulunur. Yani bu ibadet şeklinde kişisellik ön plandadır. Her insan, ilahi isimleri üzerinde farklı gösteren farklı yansıtan özel bir aynadır.

Ubudiyet-i külliye: İnsan özel olduğu kadar genel ve sosyal bir yöne de sahiptir. Ve sahip olduğu duygu ve cihazlar kainatı kuşatacak kadar geniş ve küllidir. İşte insan bu yönü ile de külliyet kazanmaya müsaittir.

Mesela, kulluk bilinç ve şuuru çok yüksek bir insan bütün kainatın hâl ve kal dili ile yapmış olduğu ibadetleri, geniş ve külli bir niyet ve tasavvur ile sahiplenip Allah'a takdim edebilir.

Peygamber Efendimiz (asm)'in miraçta Allah'ın selamına karşı tahiyyat ile mukabele etmesi buna güzel bir örnektir.

"El-Mübarekat" kelimesi, yer yüzünde ne kadar berekete sebep ve vasita varsa hepsine işaret eden özlü bir kelimedir.

Mesela, tohum ve çekirdekler mübarektir, yani içinde tonlarca nimeti barındıran ve berekete sebep olan küçük ama bereketli mahluklardır. Bir torba buğday tohumunu tarlaya saçıyoruz, onlarca torba buğday mahsul alıyoruz. Demek o bir torba buğday tohumu mübarektir.

Peygamber Efendimiz (asm) Allah'a arz-ı ubudiyet ederken, bütün bu bereketleri

nazara alıp öyle teşekkür ediyor. Tahiyyattaki mübarek kelimesi de böyle kuşatıcı ve geniş bir manaya sahiptir.

Üstadımız bu inceliğe şu cümleler ile işaret ediyor:

"Ve mübarekâtın hülâsası olan اَتَوَالِمًا kelimesiyle de zîhayatın hülâsası olan bütün zîruhun ibâdât-ı mahsusalarını tasavvur edip dergâh-ı ilâhîye o ihâtalı mânasıyla arz ediyor."(1)

Mübarek kelimesinin maddi temsilcileri hükmünde olan tohumlar, nutfeler, çekirdekler, embriyolar ve benzerleri, aynı zamanda Allah'ın ilim, irade, kudret ve sair isimlerini muazzam bir şekilde gösteren sanat harikalarıdır. Yer yüzünde ki bütün canlıların rızkı olan yiyecek ve içeceklerin temeli hep bu küçük ve kesretli sanat harikalarına dayanmaktadır.

Üstelik bu trilyonlarca tohum ve çekirdekler toprak altında birbirine karışmış olmalarına rağmen muazzam bir ilim, bir irade bir kudret bir basar sıfatları bunları birbirinden tefrik ve temyiz ederek yeşerip büyümesine ve daha sonra rızka dönüşmelerine sebebiyet oluyolar. Yani bir buğday tanesinin buğday başağı olma sürecine varmasını incelediğinde, bunun Allah'ın bir kudret mucizesi olduğunu görürsün demek istiyor.

(1) bk. [Şualar, Altıncı Şua.](#)